

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

Ճ.

(Ճաշու առարկայական ընթերցումներու առթիւ
կիրականորեայ խոփումներ):

ՃՀՄԱՐԻՏ ՍՓՈՓԱՆՔԸ

(Ճ. ԿԻՐ. ԶԿՆԵՒ ԽԱՉԱՊԵՐԱՅԻՆ)

(Փիլիսոփ. Ա. 1—11.)

Բարեկամաց սրտապնդիչ խօսքերը կամ հա-
մախփանքներու խրատաւորական արտայայտութիւն-
ները չեն որ իրապէս կը մխիթարեն իւր անպա-
րկէզին հանապազօրեայ տաղտապանքներէն դառ-
նացած հանրային գործիչը:

Ո՛րքան ալ անկեղծ և հասնելի լինին անոնք,
ընդհանրապէս վաղանցիկ է տպաւորութիւնը՝
զոր անոնք կ'ընեն սրտին վրայ: — Գաղափարի
մարդուն համար միակ կազդուրիչ սփոփանքն
այն է, զոր իրեն կուտայ կատարուելիք գործին
մտածումը նոյն իսկ, և չետոյ այն քաղցրութիւ-
նը՝ որ կատարուած, այսինքն նախկին գործու-
նէութեան մը յիշողութենէն կուգայ:

Այդ երկուքը — ներկային զգացումը և անց-
եալին վերջնական — միացած՝ անոր նկարագրին
կը հաղցենք քաջութեան գրասէր, նոյն ատեն ա-
պագային ոգեւորութեամբը շրջելով իր կամբը:

Արդարեւ, չկայ հոգեկան գոհունակութեան ա-
ւելի իրաւացի պատճառ՝ քան հայեցողութիւնը
բարձր ու բարի սկզբունքի մը ծրագրին համե-
մատ իրականացած գործի մը, որուն մէջ մարդ
ինքնիրենէ՝ իր միտքէն աւ սիրտէն զրուած կա-
րեւոր բաժին մը կը զաննայ: — Այլոց խօսքերն
որ մը կը լսեն, ուրիշներէն մատուցուած մեծա-
քանքները շարունակ չեն կրկնուիր, բայց ինչ
որ ներսէն՝ անմին էութենէն կ'ելլէ իրրի ոյժ,
իրրի շնորհ և իրրի մեծութիւն, այն է որ կան-
գուն կը պահէ կամքը, նոյն ատեն լուսաւորելով
զայն անսփոխանակելի վաշեղի մը գիտակցու-
թեամբը:

Երբ հոգին անգամ մը զօրացած է այսպիսի
արամապրութիւններով, անոր համար այլեւ ճշ-
մարիտ բերկրանք մըն է աղօթքը, « խնդու-
թեամբ » կատարուած ներքին գործ մը, որ, մէկ
կողմէ Աստուծոյ գաղափարը միշտ կենդանի պա-
հելով անոր մէջ, և միւս կողմէ իր պաշտպանած
գաղափարի ծառայութեան մասնակցող բոլոր սիրե-
լիներուն հետ սրտագին հաղորդակցութեան մէջ
գնելով պիքք, իրեն համար կ'ըլլայ վերանորո-
գիչ զօրութեան և իտապանութեան անպառա աղ-
բիւր մը:

Իր բարեկամները — անոնք սակայն միայն որ
անանձնական զգացումներով կապուած են իրեն
հետ, իրրի միեւնոյն խաւալին համբուսն վրայ

հանդիպած սիրտեր—իրեն համար այլեւ մասերն
են իր հոգւոյն, և ոչ թէ տարբեր անհատներ:
Այնպէս որ, ինչ ալ լինի իր ներկայ զիրքը կամ
կացութիւնը, այնուհետեւ անայլայլ կը մնայ իր
սէրը անոնց նկատմամբ. վասնզի իր վրայ ար-
գիւնաւորուած կամ իրմով արգիւնագործուած
շնորհներուն ժառանգորդներն են անոնք: Իրեն
համար, ալ խղճի հանգէտ արդարամտութեան
պահանջ մըն է անոնց յիշատակին այդ սէրը,
որ, իր կեանքին ամէնէն զժխտմ պահներուն, ա-
նոնց պատկերը կենդանացնելով իր սրտին մէջ,
իր գաղափարի պաշտպանութեան միջոցին անհասանջ
արիւնքան, և իր հետապնդած մտաւարկարին
սրբութեան համար անաւարկելի ապացոյցներ
կը հայթայթէ իրեն:

Այս պատճառաւ, երբ խղճի՛ն իսկ վկայու-
թեամբը, որուն մէջ իմասկ Աստուծոյ ձայնը
միայն կը լսէ, համոզուած է թէ անոնց համար
աղօթելը՝ աղօթել է իր գործին և զայն ոգեւ-
որդ սկզբունքին յաշուութեան համար: — Բե-
կ'աղօթէ որ այս երկուքն համար են անոնց բմ-
բրանումը միշտ աւելի լուսաւոր լինի, որովհե-
տեւ արդարութեան պատկերներով և առաքինա-
կան արգիւնքներով հարուստ գործունէութիւն
մը լուսաւորուած համոզումներէ միայն կրնայ
մնիլ:

Ինչ երջանկութիւն հանրային գործիչի մը
համար՝ կարենալ վաշելիլ այսպիսի ներքին վի-
ճակի մը առթած օրոփանքը, ճշմարիտ բոփո-
փանքը:

Ը.

ՀՈԳԵՒՈՐ ՏՈՒՐՔ

(Ճ.Կ. ԿԻՐ. ԶԿՆԵՒ ԽԱՉԱՊԵՐԱՅԻՆ)

(Փիլիսոփ. Գ. 8-20)

Ոգտակար և նոյն իսկ կարեւոր է որ զուտ
ներթական բնոյթ ունեցող հարցերու անգամ
մարդիկ նային յաճախ բարոյական տեսակէտ-
ներէ: — Իսկ երբ գաղափարական ասպարէզի մը
նուիրուած գործիչներու ներթական հասուցու-
մի՛ն վրայ է խնդիրը, այդ կերպը կը զառնայ
աւելի քան անհրաժեշտ, վասնզի, այդպիսի պա-
րագանքու մէջ մանաւանդ, թիւերու գործու-
ղութիւնը չէ որ պիտի կարենալ վճռել արդա-
րութիւնը, որչափ բարոյական հասկացողութիւ-
նը: — Երբ խնդրոյն հետ այդ ոգւով կը վերա-
բերուին թէ՛ անոնք որ պիտի տան և թէ՛ ա-
նոնք որ պիտի ընդունին, այսինքն երբ այդ ըզ-
գացումով լուսաւորուած է թէ՛ առաջիններուն
պարտականութեան բմբրանումը և թէ՛ վերջին-
ներուն իրաւունքի գիտակցութիւնը, ամէն ինչ
կը կարգադրուի իմաստութեամբ և խաղաղու-
թեամբ:

Համայնքը պէտք է գիտնայ իրապէս «հոգալ»
այսինքն լրջօրէն մտադրադուիլ իր հանրային
բարեոյն նուիրուած անմին ներթական կարիք-

ներսովը. ու այս վերջինը պարտի գոհանալ, որ
և է բանէ աւելի, իր մասին տաժառած գործուն
և բարեացակամ հոգածութեան իրողութեամբը
նոյն խոյ. մնացեալը մանրամասնութիւններ են,
որոնց առջեւ չ'արժեր յամենայլ:

Գործիչի մը համար, որուն բարոյականին մէջ
մեռեալ տառ մը չէ դեռ չոյ միայն հասցիւն ըս-
կողութեամբը, կեանքը տանելի բնող քաղցրութիւն-
ները առատութեան՝ պերճանքի և կենցաղական
հեշտութեանց մէջ չէ որ պիտի փնտռուէին բը-
նաւ. այլ ամէնէն աւելի՝ հայեցողութեանը մէջ
սեռն և սերտ համոզումներու բարձրութեանը
վրայ կանգնած այն մտաւարկներն, որ ամենա-
բնականն ունի և հոգիին, և որ միայն կրնայ
անոր տալ կարողութիւն՝ հաշտուելու կեանքի
ամէնէն զմայի պայմաններուն հետ, ամէնէն
տաժանելի շրջապատութեան և զրկանքի պատա-
հարներուն մէջ անգամ ինքզինքը գոհ և նոյն
խոյ երջանիկ զգալու հափ: Ուրիշ խառնով տուր-
քին քանակը չէ անոր համար կարեւորը, ո՛չ խոյ
որակը, այլ զայն տալու զրոգող պատճառը, այ-
սինքն գործին և գործողին մասին զգացում
շահագրգռութիւնը:

Ամէն տուրք, որ չէ ողորմութիւն, ինչ որ
այ լինի, փոխադարձութիւն մըն է վերջապէս:
Արդ, ինչ որ գաղափարի գործիչը տուած է կամ
կուտայ, բարոյական՝ եթէ կ'ուզէ հոգեւոր ար-
մէք մըն է որ կը ներկայացնէ գերազանցապէս.
հարկ է ուրիշն որ փոխարէն ստացածն ալ նոյն
ընտելութիւնը ունենայ, այսինքն հոգեւոր կամ բա-
րոյական արժէքով մը ներկայացուի:

Ու տուրքը հոգեւոր է իրապէս, երբ, նիւ-
թական նկատումներէ բոլորովին անկախօրէն,
տուրքը կուտայ և ընդունողը կ'անուա զայն բա-
րոյական և հոգեւոր զգացումով:

Այն ատեն է որ անիկա կ'ըլլայ ճշտ տնու-
շինջ, որ բերկրանքին քաղցրութեամբը կը զը-
ւարթացնէ ստացողին սիրտը, և շղատարազ ըն-
դունելի՝ հաճոյ Աստուծոյ, որ կատարուած պար-
տականութեան գիտակցութեամբը կը հրճուե-
ցնէ տուողին խելքը:

Բոլոր այն համայնքներուն մէջ, ուր հոգե-
ւոր կեանքի զգացումը ցնորք մը չէ, որ ճշմար-
տութեան և արդարութեան, պարկեշտութեան
և սրբութեան, սիրտի և քաջութեան, զովելի
բարբի և բարի համարի ձկնուծն է մարդոցմէ
շատերուն մտածումը սեւեռող խորհուրդը, ուր
խաղաղութեան Աստուծոյն խօսքն ու պատկերը
կը նորոգուին շարունակ, ամէն ինչ, պարտա-
կանութիւններուն բարձրագոյնէն մինչև խոնար-
հագոյնը, հոգեւոր զգացումով՝ հոգեւոր կատարե-
լու իղձը բարոյականի բարձրագոյնն աստիճան
մը կը մատնանշէ:

Գաճիլէ

Թ. Ե. Գ.

Պ Ա Տ Մ Ա Կ Ա Ն

ԶԻԹԵՆԵԱՅ ԼԵՐԱՆ ՎՐԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏԱՐԱՆԻ

ԵՒ ԲԼՐԻ ԵԿԵՂԵՅԻՆԵՐԸ, ԵՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՆՔԵՐ

Ա.

1. — Որո՞նք են Զիթենեաց Լեւոն
Քրիստոնէական յիշատակները.

Զիթենեաց լեւոն, որ երեք բլուրներ ունի,
կը դառնուի երուսաղէմի արեւելեան կողմը.
Կեդրոնի հեղեղատը կը բաժնէ երուսաղէմը
Զիթենեաց լեւոնէն, որ երուսաղէմէն հեռի է,
բայց շարաքու անապատի (Գործք Առաքելոց
Ա. 12), այսինքն երկու հազար քայլ հե-
ռաւորութիւն՝ ուրկէ պէտք չէ որ Հրեայք
շարաք սորը անդին անցնէին: Մեր Փրը-
կիչը յաճախակի կ'այցելէր հո՛ն աղօ-
թելու համար: Իր վերջին գիշերը, կը
զանուէր նոյն լեւոն վրայ: Զիթենեաց լե-
ւոն, շատ կանուխէն, ձիթենիներու ան-
տառներով խտացած էր. բայց այժմ մեր-
կացած է անտառային գեղեցկութիւննե-
րէն. իր բլուրները ելնէջներով զառի վեր-
ներ կը կազմեն. առջեւ կը տարածուի ե-
րուսաղէմի համայնապատկերը: Մեռեալ
Մովսէս, Յորդանանը և Մովսէսի լեւոնները
հեռուէն կ'ընծայեն զմայելի տեսարան-
ներ, ան Յիսուսի սիրած մէկ լեւոն էր.
հո՛ն հրահանգեց իր աշակերտները՝ զօրա-
ցնելով զանոնք իրենց կոչումին մէջ: Նոյն
լեւոն վրայ կատարուած քրիստոնէական
խորհուրդները կը պարփակուէին հետեւեալ
երկու յիշատակներուն մէջ. նախ, աշ-
խարհի վերջին ժամանակաց զազանքնե-
րուն՝ Քրիստոսի աշակերտաց խորհրդա-
զգաժութիւնը (initiation), ապա Քրիստո-
սի յաղթականօրէն կատարած Համարձման
խորհուրդը. յիշատակներ՝ որոնք ներքնա-
պէս իրարու հետ կապուած են և տեղա-
ւորուած իրարու մօտ. այս խոյ պատճա-
ռաւ, Զիթենեաց լեւոն այս յիշատակնե-
րը, շատ կանուխէն, քրիստոնէից բարե-
պաշտութեան առարկայ եղած են: Լեւոն
այն վայրերը, ուր տեղի ունեցած էին յի-